

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 65 0 Rs 569571 23 Rev
Sarajevo, 11.05.2023. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Jasminke Kubat, kao predsjednice vijeća, dr. sc. Danice Šain i dr. sc. Senada Mulabdića, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja I.B. iz H., ul. ..., koga zastupaju punomoćnici Alen Nakić i Senka Kulović, advokati iz Sarajeva, protiv tuženog JP BH Pošta d.o.o. Sarajevo, Obala Kulina bana broj 8, koga zastupa punomoćnik Hakija Kurtović, advokat iz Sarajeva, radi utvrđenja diskriminacije i poništenja odluke o otkazu, v.sp.10.000,01 KM, odlučujući o reviziji tuženog izjavljenoj protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 Rs 569571 20 Rsž od 29.11.2022. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 11.05.2023. godine, donio je

P R E S U D U

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tužitelja za naknadu troškova postupka nastalih u povodu revizije.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Sarajevu broj: 65 0 Rs 569571 16 Rs od 05.04.2020. godine utvrđena je nezakonitost Odluke tuženog broj 01-17.1.1-5425-1/16 od 18.03.2016. godine o otkazu ugovora o radu i drugostepene Odluke tuženog broj 01-17-11-5882-1/16 od 04.04.2016. godine, te je naloženo tuženom da tužitelja vrati na rad i uspostavi mu radno-pravni status po Ugovoru o radu broj 07.2-17.1.1-6358/1-12 od 23.05.2012. godine, u roku od 15 dana.

Naloženo je tuženom da isplati tužitelju na ime razlike plaće za period od 18.03.2016. godine do 30.09.2019. godine ukupan iznos od 31.186,17 KM, sa zakonskom zateznom kamatom u iznosima i po periodima kako je naznačeno u izreci prvostepene presude, kao i da mu na iznos isplaćene naknade plaće na transakcijski račun Federalnog zavoda za PIO/MIO izvrši uplatu doprinosa za penzijsko-invalidsko osiguranje u iznosu od 11.550,43 KM, za period od 18.03.2016. godine pa do 30.09.2019. godine, sve u roku od 15 dana.

Odbijen je dio zahtjeva za isplatu razlike plaće u iznosu od 4.617,19 KM, uz zakonske zatezne kamate, preko dosuđenih iznosa, kao i zahtjev za isplatu doprinosa za PIO u iznosu od 1.710,07 KM.

Utvrđeno je da je tuženi diskriminirao – mobingovao tužitelja ponavljanjem radnji koje imaju ponižavajući efekat, čija je svrha i posljedica degradacija radnih uvjeta i profesionalnog statusa tužitelja, čime je povrijedio njegovo pravo na jednako postupanje, pa je sljedstveno tome zabranjeno tuženom da prema tužitelju ubuduće poduzima radnje kojima bi se tužitelj uznemiravao na isti ili istovrstan način.

Naloženo je tuženom da tužitelju na ime nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog povrede prava ličnosti, uzrokovane nefizičkim uznemiravanjem na radnom mjestu (mobing), čija je svrha i namjeravana posljedica degradacija profesionalnog statusa tužitelja, isplati iznos od 5.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 22.04.2016. godine pa do isplate, u roku od 15 dana.

Obavezan je tuženi da tužitelju nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 5.308,00 KM, u roku od 15 dana, a dio zahtjeva za naknadu troškova preko dosuđenog iznosa je odbijen.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 Rs 569571 20 Rsž od 29.11.2022. godine žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda potvrđena. Zahtjev tužitelja za naknadu troškova povodom žalbe je odbijen.

Protiv drugostepene presude tuženi je blagovremeno izjavio reviziju zbog povrede odredaba parničnog postupka učinjene pred drugostepenim sudom i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se ista usvoji, pobijana presuda preinači, i odbije tužbeni zahtjev tužitelja, uz naknadu troškova postupka prema advokatskoj tarifi, a koji su prikazani u nižestepenim presudama.

U odgovoru na reviziju tužitelj je predložio da se ista odbije kao neosnovana, uz naknadu troškova sastava odgovora na reviziju u iznosu od 1.263,60 KM i takse na reviziju.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama razloga navedenih u reviziji i po službenoj dužnosti u smislu odredbe člana 241. Zakona o parničnom postupku¹ (u daljem tekstu ZPP), ovaj sud je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Revizija nije osnovana.

Predmet spora i u fazi revizionog postupka je utvrđenje nezakonitosti Odluka tuženog o otkazu ugovora o radu tužitelju, vraćanje tužitelja na rad po Ugovoru o radu od 23.05.2012. godine, isplata razlike plaće za period od 18.03.2016. do 30.09.2019. godine, uplata doprinosa PIO za tužitelja, utvrđenje da je tužitelj diskriminiran-mobingovan od strane tuženog i naknada nematerijalne štete nastale mobingom.

U postupku pred prvostepenim sudom je utvrđeno da je tužitelj zaposlenik tuženog, da je bio raspoređen na radno mjesto savjetnika generalnog direktora, da je aplicirao na natječaj za izbor člana uprave tuženog – generalnog direktora i izvršnog direktora Sektora za razvoj i informacijski sustav, da nije izabran na te pozicije, a da mu je dana 18.03.2016. godine uručena Odluka o otkazu ugovora o radu sa ponudom izmijenjenog ugovora o radu, kojom je sa radnog mjesta savjetnika generalnog direktora premješten na mjesto stručnog suradnika za mašinstvo u Službi za investicije u Sektoru za razvoj i informacijski sustav, a za koju odluku nije tražena suglasnost Sindikata, iako je tužitelj u tom periodu imao više od 55 godina. Nesporno je bilo u prvostepenom postupku da je tuženi sačinio izmjene i dopune Pravilnika o radu kojim su izmijenjeni uvjeti za obavljanje poslova radnog mjesta savjetnika generalnog direktora na način da je za te poslove potrebna VSS i to ekonomski, pravni, fakultet za saobraćaj i komunikacije ili elektrotehnički fakultet, a nesporno je bilo da je tužitelj mašinski inženjer. Nesporno je, također, bilo da je tužitelj nakon premještaja obavljao poslove u manjoj prostoriji nego kada je bio savjetnik generalnog direktora i to sa drugim zaposlenicima u okviru Sektora u koji je premješten.

Nakon što je citirao odredbe članova 107., 94. tačka f) Zakona o radu F BiH, te odredbe članova 23. do 26. Zakona o vijeću zaposlenika, prvostepeni sud je na utvrđeno činjenično stanje primijenio navedene odredbe, te zaključio da je osnovan zahtjev za utvrđenje nezakonitosti Odluke tuženog broj 01-17.1.1-5425-1/16 od 18.03.2016. godine o otkazu ugovora o radu i

¹ “Službene novine FBiH“, br. 53/03, 73/05, 19/06, 98/15

drugostepene Odluke tuženog broj 01-17-11-5882-1/16 od 04.04.2016. godine. Kako je već navedeno, u prvostepenom postupku je utvrđeno da prilikom otkazivanja ugovora o radu tužitelju nije konsultiran Sindikat. Nepostupanje po navedenim odredbama Zakona o vijeću zaposlenika je, prema ocjeni prvostepenog suda, uticalo na zakonitost izrečenog otkaza.

Prvostepeni sud je udovoljio tužbenom zahtjevu tužitelja, a drugostepeni sud je prihvatio utvrđeno činjenično stanje, primjenu odredbi procesnog i materijalnog prava, kao i obrazloženje dato u prvostepenoj presudi i, dajući svoje obrazloženje, odbio žalbu tuženog i potvrdio prvostepenu presudu.

Presuda drugostepenog suda je, po ocjeni ovog suda, pravilno i zakonito donesena.

Revident ukazuje u reviziji da je regulisanje unutrašnje organizacije radnih mjesta diskreciono pravo poslodavca i njegove uprave, tako da je i u konkretnom slučaju tuženi mogao u svom pravilniku izmijeniti uslove potrebne za obavljanje poslova savjetnika generalnog direktora na način da je za te poslove potrebna VSS i to: ekonomski, pravni, fakultet za saobraćaj i komunikacije i elektrotehnički fakultet. Kako je tužitelj mašinski inženjer, premješten je na radno mjesto stručnog saradnika za mašinstvo u Službi za investicije u sektoru za razvoj i informacijski sustav.

Međutim, tuženi nema u vidu da poslodavac može, samo uz prethodnu suglasnost vijeća zaposlenika, donijeti odluku o otkazu zaposleniku starijem od 55 godina - član 26. Zakona o vijeću zaposlenika², koja suglasnost u ovom slučaju nije tražena pa je tako dat otkaz, učinjen protivno Zakonu, ništav (član 25. Zakona) i donesena odluka o otkazu nezakonita.

Budući da je utvrđena nezakonitost otkaza Ugovora o radu tužitelju, nasuprot prigovoru revidenta, prema članu 106. stav 2. tačka a) Zakona o radu pripada mu pravo da se vrati na rad i da mu se uspostavi radno-pravni status po nezakonito otkazanom Ugovoru o radu, kao i pravo na isplatu razlike plaće za traženi period od 18.03.2016. do 30.09.2019. godine, kao i uplate za penzijsko invalidsko osiguranje, kako je utvrđeno po nalazu vještaka finansijske struke, pravilno prihvaćenom od strane nižestepenih sudova kao stručnim i objektivnim.

Neosnovan je revizioni prigovor tuženog da prema tužitelju nije učinjen mobing kao oblik diskriminacije.

Prema odredbi člana 4. stav 3. Zakona o zabrani diskriminacije³ - ZZD mobing je oblik nefizičkog uznemirivanja na radnom mjestu koji podrazumijeva ponavljanje radnji koje imaju ponižavajući efekat na žrtvu čija je svrha ili posljedica degradacija radnih uslova ili profesionalnog statusa zaposlenog.

Unatoč tvrdnji revidenta da je tužitelj mogao biti premješten na drugo radno mjesto, jer da ni jednom radniku nije zagarantovano da će cijeli radni vijek biti na istom radnom mjestu, i ovaj sud nalazi da postoje razlozi koji ukazuju da je nad tužiteljem vršen mobing.

Osim toga što je tužitelj premješten na drugo radno mjesto promjenom organizacije tuženog, prema utvrđenju nižestepenog suda mobing nad tužiteljem je započeo i nakon njegovog povratka sa bolovanja u septembru 2016. godine, kada mu je izdat prvi i jedini zadatak iz domena njegove struke (sačinjavanje mišljenja u vezi sa rekonstrukcijom toplinske

² „Službene novine F BiH“, broj: 38/04

³ „Službeni glasnik BiH“, broj 59/09 i 66/16

podstanice u Poštanskom centru Tuzla, koje je isti dostavio nadređenom dana 22.09.2016. godine).

Tužitelj je, kako nalazi nižestepeni sud, u postupku dokazao da nije dobio ni jedan zadatak iz svoje struke.

Ovakva situacija je, kako je utvrđeno u nižestepenom postupku, kod tužitelja dovela do poremećaja prilagođavanja na stres, prolongiranih i depresivnih reakcija, sa trajnim negativnim emocijama zbog kojih je tužitelj trpio duševni bol. Postupanjem tuženog je narušen ugled tužitelja u radnoj sredini i stigmatiziran je kao neprihvatljiv u svojoj struci.

Tužitelj je, u smislu odredbe člana 15. stav 1. ZZD, učinio vjerovatnim da je povrijeđeno njegovo pravo na jednako postupanje u obliku mobinga, a tuženi nije dokazao da u spornom periodu nad tužiteljem nije vršeno uznemiravanje na radnom mjestu.

Nije dokazao tuženi da je izmjena njegovog pravilnika bila neophodna i opravdana, odnosno da je postojao legitiman cilj izmjene Pravilnika u smislu novih uslova za radno mjesto savjetnika generalnog direktora.

Suprotno prigovoru revidenta, ovaj sud nalazi pravilnom ocjenu drugostepenog suda da je navedenom izmjenom Pravilnika, sindromom „praznog stola“, vrijeđanjem, pokušajem fizičkog napada od strane nadređenog, tužitelj provedenim dokazima učinio vjerovatnim da je nad njim izvršena diskriminacija-mobing, što je imalo ponižavajuće efekte za tužitelja, degradaciju njegovih radnih uslova, kao i uticaja na profesionalni status tužitelja.

Obzirom da je mobing kod tužitelja, prema utvrđenju nižestepenih sudova, ostavio posljedice na njegovo psihičko zdravlje to je, primjenom odredbe člana 12. c) ZZD i člana 200. Zakona o obligacionim odnosima⁴, tužitelju za to dosuđena pravična novčana naknada

Ostali prigovori u reviziji nemaju uticaja na drugačije rješenje ove pravne stvari, a i drugostepeni sud ih je pravilno obrazložio kroz odgovore na žalbene prigovore od odlučnog značaja, pa ih ovaj sud nije imao potrebe posebno obrazlagati.

Slijedom izloženog, kako ne stoje razlozi revizije, a nema ni povreda odredaba materijalnog prava na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti to je, primjenom odredbe člana 248. ZPP, revizija tuženog odbijena kao neosnovana.

Tužitelju nije dosuđen trošak sastava odgovora na reviziju u iznosu od 1.263,60 KM, jer isti nije bio potreban radi vođenja parnice (član 387. stav 1. i 397. stav 1. ZPP).

Predsjednica vijeća
Jasminka Kubat, s.r.

⁴ "Službeni list RBiH", broj 2/92, 13/93, 13/94 i "Službene novine FBiH", broj 29/03 i 42/11